

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2014 roku, w sprawie o sygnaturze akt II 1 C 234/13 z powództwa R. P. (1) przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G., Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w II Wydziale Cywilnym – Sekcji Egzekucyjnej pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, wydanego w sprawie o sygnaturze akt I Nc 383/06 w dniu 8 sierpnia 2006 roku, opatrzonego klauzulą wykonalności, w stosunku do R. P. (1), w części, w zakresie odsetek umownych – ponad kwoty odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od 7 sierpnia 2006 roku do dnia zapłaty, od kwoty 20.000 złotych (punkt I. wyroku), a w pozostałym zakresie oddalił powództwo (punkt II. wyroku).

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następującym stanie faktycznym:

W dniu 21 grudnia 2005 roku M. N. zawarł ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G. umowę pożyczki kwoty 20.000 złotych na 32 miesiące. Pożyczkodawca pobrał od tej kwoty 13,25% prowizji oraz opłatę przygotowawczą – 20 złotych. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 31,92%. W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należności przeterminowane miały być oprocentowane w wysokości 40% w skali roku. Powód R. P. (1) poręczył zobowiązanie pożyczkobiorcy.

Dnia 8 sierpnia 2006 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wydał przeciwko M. N. i R. P. (2) nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 22.617,05 złotych wraz z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez Zarząd Kasy dla kredytów przeterminowanych, w wysokości 40% w stosunku rocznym co do kwoty 20.000 złotych od dnia 7 lipca 2006 roku do dnia zapłaty; oraz ustawowymi co do kwoty 2.617 złotych od dnia 7 lipca 2006 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2.683 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Dnia 24 października 2006 roku pozwany złożył Komornikowi Sądowemu Rewiru III przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi (obecnie komornikowi K. P.) wniosek egzekucyjny przeciwko M. N. i powodowi, domagając się egzekucji obowiązku wynikającego z tytułu wykonawczego w całości. W toku egzekucji komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę powoda R. P. (1). W toku egzekucji od powoda wyegzekwowano kwotę 54.980,10 złotych, z czego wierzycielowi przekazano 46.540,30 złotych. Pomimo tego, wciąż do zapłaty pozostaje cała należność główna, a ponadto z tytułu odsetek pozostało do zapłaty jeszcze ponad 7.000 złotych.

Pożyczkobiorca M. N. był przyjacielem powoda. Na jego prośbę powód udzielił mu nieodpłatnie poręczenia pożyczki. M. N. zapewniał powoda o tym, że spłaci pożyczkę, nawet po tym jak powodowi doręczono zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Obecnie nie ma możliwości kontaktu z M. N., który prawdopodobnie przebywa za granicą.

Powód R. P. (1) pracuje jako magazynier. Zarabia netto 1.600-1.700 złotych w miesiącu, z czego komornik pobiera wszystko ponad kwotę wolną od zajęcia. Powód mieszka z rodzicami, jest kawalerem, nie ma dzieci. Przez stałe obciążenie dochodów nie ma możliwości założenia rodziny. Powód opiekuje się chorą matką, pomaga jej w kupowaniu leków, ponosi część opłat za mieszkanie.

Powód starał się o zawarcie ugody z pozwanym, jednak warunkiem ugody była wpłata na raz kilku rat zadłużenia, co wobec zajęcia wynagrodzenia, nie było możliwe. Powód starał się także o zaciągnięcie kredytu w banku, ale wobec ujawnienia zadłużenia w BIK wszystkie banki odmówiły udzielenia kredytu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo było częściowo zasadne.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowił przepis art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji uznał, że możliwe jest oparcie powództwa na tej podstawie w sytuacji, kiedy zastrzeżone przez strony odsetki umowne były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego z uwagi na ich wysokość, a doszło do wydania tytułu wykonawczego obejmującego takie odsetki w sytuacji, gdy powód twierdzi, że zapłacił należność objętą tytułem wykonawczym, w tym odsetki w wysokości zgodnej z zasadami współzycia społecznego, i wskutek takiej zapłaty zobowiązanie wygasło. Nie ma przy tym znaczenia w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności okoliczność, że pozwany nie skarżył orzeczenia sądu stanowiącego taki tytuł, a zasądzających odsetki sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, gdyż okoliczność podnoszona przez powoda, wskazana w art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. zaistniała dopiero po wydaniu tytułu wykonawczego, tj. dopiero po powstaniu tytułu doszło do wygaśnięcia zobowiązania wskutek zapłaty należności głównej oraz odsetek w wysokości zgodnej z zasadami współzycia społecznego. Nie chodzi zatem wyłącznie o kwestię zgodności, czy nie, odsetek umownych z zasadami współzycia społecznego, która to okoliczność istniała już w chwili powstania tytułu egzekucyjnego, ale przede wszystkim o to, iż zapłata należności głównej wraz z odsetkami zgodnymi z zasadami współzycia społecznego spowodowała zaspokojenie długu w całości i wygaśnięcie zobowiązania w tym zakresie.

Sąd Rejonowy uznał, że w niniejszej sprawie należało szacować wysokość odsetek umownych zgodnie z przepisami art. 353¹ k.c. w związku z art. 58 k.c., a ponadto w oparciu o regulację zawartą w art. 359 §2¹ i §2² k.c. Pomimo, iż w dniu zawarcia umowy pożyczki wskazany przepis nie obowiązywał to w ocenie Sądu Rejonowego ten artykuł należy potraktować jako swoisty punkt odniesienia, postulat de lege ferenda z perspektywy momentu zawarcia umowy pożyczki. Rozwiązania prawne przyjęte w przytoczonym przepisie mogą stanowić jedno z kryterium oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania stosunku prawnego. Treść art. 359 §2¹ k.c. określająca maksymalną wysokość odsetek ustawowych wynikających z czynności prawnej, można odnieść jako wskazówkę do okoliczności istniejących w chwili zawierania umowy i w ten sposób uzyskać orientacyjną wysokość odsetek maksymalnych, jakie strony mogły uzgodnić bez popadania w sprzeczność z zasadami współzycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego dnia 6 grudnia 2007 roku, IV CSK 320/07). Zdaniem Sądu pierwszej instancji jest to pogląd tym bardziej uprawniony na gruncie rozpoznawanej sprawy, iż strony zawierały umowę niecałe dwa miesiące przed wejściem w życie przepisów o odsetkach maksymalnych.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Rejonowy stwierdził, iż w realiach niniejszej sprawy zapłatę przez powoda na rzecz pozwanego kwoty należności głównej z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP należy uznać za wykonanie zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia kredytu zgodnie z jego gospodarczo – społecznym celem, opisanym w art. 354 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu pogląd przeciwny prowadziłby w tej sprawie do wyników rażąco niesprawiedliwych. Powód realizuje zobowiązanie już od wielu lat, przekazując pozwanemu całą wolną od zajęcia komorniczego kwotę wynagrodzenia; komornik sprawdził, iż nie ma możliwości skutecznego zastosowania innych sposobów egzekucji, trzeba zatem przyjąć, że majątek i dochody powoda zostały obciążone w maksymalnym dopuszczalnym przez prawo stopniu. Powód starał się o zawarcie ugody z pozwanym – do czego nie doszło wobec postawienia przez pozwanego warunków niemożliwych przez niego do spełnienia, starał się też spłacić dług poprzez zaciągnięcie innego zobowiązania, co także okazało się niemożliwe. Zdaniem Sądu pierwszej instancji powód wykazał tym samym, że postępuje wobec pozwanego w sposób uczciwy, nie unikając zapłaty. Pozwany uzyskał od powoda już ponad dwukrotność świadczenia udzielonego z tytułu pożyczki, a mimo to wciąż uważa, że powinien otrzymać całą kwotę pożyczki oraz ponad siedem tysięcy złotych tytułem odsetek. Nie można się z powyższym zapatrywaniem zgodzić także dlatego, że prowadzi do trwałego poddania powoda egzekucji prowadzonej przez pozwanego, bez widoków na możliwość zaspokojenia roszczenia, tworząc rodzaj współczesnego niewolnictwa.

Dlatego też Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi uznał, że powództwo wywiedzione w tej sprawie jest uzasadnione w zakresie zawartym w punkcie pierwszym wyroku. Z tych samych przyczyn nie było podstaw do uwzględnienia żądania pozwu w całości – gdyż przeprowadzone powyżej rozważania prowadzą do wniosku, że kwota z odsetkami maksymalnymi, a nie ustawowymi stanowi w realiach rozpoznanej sprawy wykonanie zobowiązania.

Z kolei kwota uznania przez pozwanego (450 złotych), mieści się w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym wyroku.

W ustawowym terminie strona pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w drodze apelacji w części, tj. w punkcie pierwszym, zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. przez jego błędną interpretację i niewłaściwe przyjęcie, że zachodzą przesłanki do częściowego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności albowiem „jak się przyjmuje możliwe jest oparcie powództwa na wskazanej wyżej podstawie w sytuacji, kiedy zastrzeżone przez strony odsetki umowne były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na ich wysokość, a doszło do wydania tytułu wykonawczego obejmującego takie odsetki w sytuacji, gdy powód twierdzi, że zapłacił należność objętą tytułem wykonawczym, w tym odsetki w wysokości zgodnej z zasadami współżycia społecznego, i wskutek takiej zapłaty zobowiązanie wygasło”;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

a. art. 365 § 1 k.p.c. przez pominięcie i nieuwzględnienie na skutek tego konsekwencji wynikających z tego przepisu w postaci związania sądu prawomocnym orzeczeniem innego sądu;

b. art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mającą wpływ na treść orzeczenia polegającą na błędnym przyjęciu, że zachodzą przesłanki do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, tj. ponad wysokość odsetek maksymalnych albowiem „powód twierdzi, że zapłacił należność objętą tytułem wykonawczym (...) i wskutek takiej zapłaty zobowiązanie wygasło” podczas, gdy z akt sprawy wynika, że zadłużenie nadal istnieje.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty, strona pozwana wniosła o zmianę punktu I. (pierwszego) wyroku i pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 8 sierpnia 2006 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, sygnatura akt I Nc 383/06, w zakresie kwoty 450 złotych oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za I. i II. instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem II instancji.

Zdaniem powoda apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zarzuty podniesione przez skarżącego nie sposób uznać za trafne, bowiem stanowią polemikę z prawidłowo poczynionymi ustaleniami Sądu II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przyjmuje ze własne ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd pierwszej instancji.

Pierwszy z zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną dotyczy przepisu art. 365 § 1 k.p.c., stanowiącego, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Zdaniem strony pozwanej naruszenie powołanego przepisu polegało na jego niezastosowaniu przez Sąd Rejonowy, a w konsekwencji pominięcia tegoż przepisu na nieuwzględnieniu przeszkody procesowej jaką jest związanie sądu prawomocnym orzeczeniem innego sądu.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko strony pozwanej.

Należy uwypuklić, iż wytoczenie powództwa na podstawie przepisu art. 840 k.p.c. nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy. W postępowaniu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – w tym wytoczonego tak jak w niniejszej sprawie na podstawie przepisu art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. – sąd nie bada słuszności wyroku sądowego w chwili jego wydania, gdyż godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej. W oparciu o przepis art. 840 k.p.c. nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia. Podważenie prawomocnego orzeczenia może bowiem nastąpić tylko w trybie wznowienia postępowania jako trybie wyłącznie właściwym do uchylenia prawomocnych orzeczeń. Jednocześnie tutejszy Sąd podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi, iż przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Z tego względu – przy orzekaniu na podstawie art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c., gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu – uwzględnia wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu wyroku (wyrok z dnia 19 marca 2014 roku, sygnatura akt I ACa 1255/13, lex nr 1451719).

Powyższe prowadzi do konstatacji, że powództwo przeciwegzekucyjne oparte na przepisie art. 840 k.p.c. jest dopuszczalne, ale tylko wtedy, gdy nie zachodzą przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej czy zawisłości sporu. Strona pozwana słusznie zauważyła, iż sąd pierwszej instancji dokonując modyfikacji orzeczenia – nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi dnia 8 sierpnia 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc 383/06 – ponownie rozpoznał merytorycznie sprawę zakończoną prawomocnym orzeczeniem, co jest niedopuszczalne. Powództwo przeciwegzekucyjne nie może prowadzić do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny.

Uwzględniając powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, że jest związany treścią prawomocnego orzeczenia wydanego przez inny sąd, a tym samym naruszył przepis art. 365 § 1 k.p.c. Zakwestionowanie wysokości zasądzonych odsetek umownych oraz ich oszacowanie w świetle zasad współzycia społecznego mogło nastąpić w postępowaniu wszczętym na skutek zaskarżenia nakazu zapłaty. Niemniej jednak przedmiotowy nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec jego niezaskarżenia. K., Sąd Rejonowy był związany treścią prawomocnego nakazu zapłaty stanowiącego tytuł wykonawczy i nie był uprawniony do modyfikowania wysokości zobowiązania z niego wynikającego i szacowania odsetek w wysokości zgodnej z zasadami współzycia społecznego.

Kolejny zarzut podniesiony przez stronę pozwaną dotyczył naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Strona pozwana stwierdziła, iż zaistniała sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mająca wpływ na treść orzeczenia polegająca na błędnym przyjęciu, że zachodzą przesłanki do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, tj. ponad wysokość odsetek maksymalnych albowiem „powód twierdzi, że zapłacił należność objętą tytułem wykonawczym (...) i wskutek takiej zapłaty zobowiązanie wygasło” podczas, gdy z akt sprawy wynika, że zadłużenie nadal istnieje.

Stosownie do przepisu art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W toku postępowania przed sądem pierwszej instancji tenże Sąd prawidłowo ustalił, iż w toku egzekucji od powoda wyegzekwowano kwotę 54.980,10 złotych, z czego wierzycielowi przekazano 46.540,30 złotych. Pomimo tego, wciąż do zapłaty pozostaje cała należność główna, a ponadto z tytułu odsetek pozostało do zapłaty jeszcze ponad 7.000 złotych. Uznając, iż Sąd Rejonowy nie był uprawniony do dokonania merytorycznej oceny wysokości odsetek umownych w świetle zasad współzycia społecznego oraz ich ponownego szacowania, z powyższego bezspornie wynika, iż zobowiązanie wynikające z prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w sprawie o sygnaturze akt I Nc 383/06 nie zostało przez powoda wykonane.

Biorąc pod uwagę powyższe, należało uznać, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął, że powód spełnił świadczenie, przeliczając zadłużenie powoda wynikające z tytułu wykonawczego z uwzględnieniem odsetek maksymalnych.

Ostatni z zarzutów dotyczył obrazy przepisów prawa materialnego, tj. błędnej wykładni przepisu art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. oraz niewłaściwego przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji, że zachodzą przesłanki do częściowego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności albowiem „jak się przyjmuje możliwe jest oparcie powództwa na wskazanej wyżej podstawie w sytuacji, kiedy zastrzeżone przez strony odsetki umowne były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na ich wysokość, a doszło do wydania tytułu wykonawczego obejmującego takie odsetki w sytuacji, gdy powód twierdzi, że zapłacił należność objętą tytułem wykonawczym, w tym odsetki w wysokości zgodnej z zasadami współżycia społecznego, i wskutek takiej zapłaty zobowiązanie wygasło”.

Zgodnie z przepisem art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo przyjął, iż powództwo jest zasadne w świetle powołanego przepisu art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c., gdyż nie zostały spełnione przesłanki zdefiniowane przez ustawodawcę, tj. zobowiązanie, które jest objęte prawomocnym nakazem zapłaty nie zostało wykonane.

Przesłanką zastosowania przepisu art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. jest stwierdzenie, że – pomimo prawomocności orzeczenia – orzeczenie to nie może być egzekwowane na skutek nowych zdarzeń, jakie nastąpiły po zamknięciu rozprawy. W procesie opozycyjnym nie może dojść do ponownego badania istoty stosunku cywilnoprawnego, który łączył strony, jak również niedopuszczalne jest badanie okoliczności wskazanych jako podstawa faktyczna powództwa, na podstawie którego powstał tytuł wykonawczy oraz analizy przepisów prawa materialnego decydujących o sposobie rozstrzygnięcia sądu – w tym przepisów regulujących wysokość odsetek. W przypadku powództwa opozycyjnego opartego na przepisie art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. przedmiotem badania może być jedynie okoliczność, czy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. W realiach niniejszej sprawy zobowiązanie, które wynika z prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi dnia 8 sierpnia 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc 383/06 nie wygasło.

Ubocznie należy zaznaczyć, że jest okolicznością bezsporną, że zadłużenie powoda względem strony pozwanej rośnie w sposób lawinowy, mimo bieżących comiesięcznych wpłat. Niemniej jednak zaistniała sytuacja nie uprawnia Sądu do modyfikacji stosunku cywilnoprawnego między wierzycielem a dłużnikiem w niniejszym postępowaniu. Nie budzi wątpliwości, iż kwoty egzekwowane w postępowaniu egzekucyjnym nie wystarczają na pokrycie rosnących odsetek umownych. Co więcej, nadal nie została spłacona należność główna. W ocenie Sądu Okręgowego powód powinien poddać rozważaniu bezpośrednio wpłat na rzecz wierzyciela ze wskazaniem, że wpłaty mają być zaliczane na poczet należności głównej (a nie na poczet należności ubocznych).

W ostatniej kolejności należy odnieść się do odpowiedzi na apelację wniesionej przez stronę powodową oraz stanowiska strony powodowej zajętego na rozprawie apelacyjnej w dniu 4 grudnia 2014 roku, tj. że podstawą prawną pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest naruszenie przepisu art. 5 k.c., tj. sprzeczność z zasadami współżycia społecznego. Sąd Okręgowy podziela utrwalony pogląd judykatury, iż obronny charakter art. 5 k.c. sprawia, że nie może on stanowić podstawy dochodzenia żądań, w tym także powództwa z art. 840 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999 roku, sygnatura akt II CKN 151/98, lex numer 36272). Brak jest zatem podstaw do podzielenia stanowiska strony powodowej.

Uwzględniając powyższe, w granicach zaskarżenia określonych przez stronę pozwaną, na podstawie przepisu art. 386 § 1 k.p.c. stanowiącego, że w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy, Sąd Okręgowy w punkcie I ustępie 1. wyroku pozbawił wykonalności tytułu wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wydanego w sprawie I Nc 383/06 w dniu 8 sierpnia 2006 roku, opatrzonego klauzulą wykonalności w stosunku R. P. (1) w zakresie kwoty 450 złotych z tytułu należności głównej. W punkcie I ustępie 2. wyroku powództwo zostało w pozostałym zakresie

oddalone. W punkcie I ustępie 3. wyroku Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w związku z art. 102 k.p.c. w ten sposób, że nie obciążył powoda kosztami procesu.

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania drugoinstancyjnego, również na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w związku z art. 102 k.p.c.

Przepis art. 98 k.p.c. statuuje podstawową zasadę rozstrzygania o kosztach procesu – zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca (merytorycznie albo formalnie) jest zobowiązana zwrócić swemu przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu (koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony). Niemniej jednak przepis art. 102 k.p.c., stanowiąc, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami, ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Powyższa regulacja jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Należy jednak wskazać, iż nie zostało skonkretyzowane pojęcie wypadków szczególnie uzasadnionych, ich kwalifikacja została pozostawiona, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 roku, sygn. akt II CZ 210/73, lex nr 7366). Przy podejmowaniu niniejszego rozstrzygnięcia, Sąd Rejonowy wziął pod uwagę istnienie po stronie powoda subiektywnego przekonania o zasadności jego roszczenia, które mogło zostać zweryfikowane dopiero w drodze wytoczonego przez niego powództwa. Niemniej jednak w szczególności Sąd Okręgowy uwzględnił trudną sytuację finansową, w której powód się znajduje, tj. wysokość zadłużenia powoda względem pozwanego oraz okoliczność, iż pomimo comiesięcznych wpłat na poczet spłaty zadłużenia, dług rośnie w sposób lawinowy.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w sentencji.